

**Рузаль Абдуллазянович Юсупов:
библиография**

**Монографии, научно-популярные издания,
учебники и учебно-методические пособия**

1. Юсупов Р.А. Көтәбез, сезне, укытучыбыз. – Казан: Тат.китап нәшр., 1968.
2. Юсупов Р.А. Тәржемә теориясенә кереш (методик кулланма). – Казан: КДПИ, 1972.
3. Юсупов Р.А. Тәржемә мәсьәләләре. – Казан: Татар. китап нәшр., 1975. – 128 б.
4. Юсупов Р.А. Тәржемә һәм тел культурасы. – Казан: Татар. китап нәшр., 1978. – 128 б.
5. Юсупов Р.А. Теория и практика перевода: программа для студентов отделения «Русский язык с педагогикой». – Казань: КГПИ, 1978.
6. Юсупов Р.А. Лексико-фразеологические средства русского и татарского языков. – Казань: Таткнигоиздат, 1980. – 256 с.
7. Юсупов Р.А. Төрле структуралы телләрдәге гомумилек: махсус курс буенча методик ярдәмлек. – Казан: КДПУ, 1981.
8. Юсупов Р.А. Укучыларда сөйләм культурасы тәрбияләү: методик ярдәмлек. – Казан: Татар. китап нәшр., 1983. – 136 с.
9. Юсупов Р.А. Төрле структуралы телләрдә гомуми элементлар: махсус курс буенча методик күрсәтмә. – Казан: Казан пед. институты, 1984.
10. Юсупов Р.А. Теория и практика перевода: программа. – М.: Мин-во просвещения СССР, 1984.
11. Юсупов Р.А. Теория и практика перевода: программа для педвузов. – Л.: Просвещение, 1985.
12. Юсупов Р.А. Икетеллелек һәм сөйләм культурасы. – Казан: Татар. китап нәшр., 1987. – 214 б.
13. Юсупов Р.А. Введение в теорию и практику перевода.: учебное пособие. – Казань: КГПИ, 1988. – 96 с.
14. Нәбиуллина Н.Х., Фәрдиева Х.Г., Юсупов Р.А. Рус мәктәпләренең I–X класслары өчен татар теле һәм әдәбияты программасы. – Казан: Татар. мәгариф министрлыгы, 1989.
15. Зиннәтуллина К.З., Гайфуллина Т.М., Юсупов Р.А. Татар теле: унберьеллык урта мәктәпнең 5 классы өчен дәреслек. – Казан, 1991. – 214 б.
16. Юсупов Р.А. Задачи совершенствования учебно-воспитательного процесса. – Казань: КГПИ, 1991.
17. Юсупов Р.А. Итоги и перспективы. – Казань: КГПИ, 1992.

18. Юсупов Р.А. Новые подходы к преподаванию литературы. – Казань: КГПИ, 1992.
19. Юсупов Р.А. За повышение уровня подготовки педагогических кадров. – Казань: КГПИ, 1992.
20. Юсупов Р.А. Инсафлының теле саф. – Казан: КДПИ, 1993. –164 б.
21. Юсупов Р.А. За подготовку высокоэрудированных специалистов. – Казань: КГПИ, 1994.
22. Зиннәтуллина К.З., Гайфуллина Т.М., Юсупов Р.А. Татар теле. унберьеллык урта мәктәпнең 5 сыйныфы өчен дәреслек. – Казан: Мәгариф, 1995. – 214 б.
23. Асылгәрәева Р.Ә., Зиннуров М.К., Юсупов Р.А. Татар теле: рус мәктәбенең 8 сыйныфында укучы татар балалары өчен дәреслек. – Казан: Мәгариф, 1995. – 238 б.
24. Асадуллин А.Ш., Юсупов Р.А. Татарский язык в русскоязычной аудитории: пособие для старшеклассников русских школ. – Казань: Магариф, 1995. – 503 с.
25. Асадуллин А.Ш., Юсупов Р.А. Программа для практических занятий по татарскому языку в русскоязычной аудитории. – Казань: Магариф, 1995.
26. Хабибуллина З.Н., Асылгарева Р.А., Зиннатуллина К.З., Юсупов Р.А. Программа по татарскому языку для V–XI классов русских школ. – Казань: Магариф, 1995. – 24 с.
27. Асадуллин А.Ш., Юсупов Р.А. Татарский язык в русскоязычной аудитории. – Казань: Магариф, 1995. – 206 с.
28. Юсупов Р.А. За новое качество подготовки педагогов. – Казань: КГПИ, 1996.
29. Юсупов Р.А.. Жылы сүз жан эретә. Дәрес сөйләм турында язмалар. – Казан: Татар. китап нәшр., 1996. – 159 б.
30. Юсупов Р.А. Рус мәктәпләрендә укучылар өчен татар теле программасы (I–XI сыйныфлар). – Казан: КДПУ, 1997.
31. Юсупов Р.А. За повышение уровня подготовки специалистов. – Казань: КГПУ, 1997.
32. Юсупов Р.А. Задачи по усилению воспитательной работы со студентами. – Казань: КГПУ, 1998.
33. Әсәдуллин Ш.Ә., Юсупов Р.А. Рус телендә сөйләшүче балаларга татар теле укыту методикасы нигезләре: укытучылар өчен ярдәмлек. – Казан: Мәгариф, 1998. – 150 б.
34. Юсупов Р.А. Задачи по усовершенствованию учебно-воспитательного процесса. – Казань: КГПУ. 1998.

35. Асылгәрәева Р.Ә., Зиннуров М.К., Юсупов Р.А. Татар теле: рус урта гомуми белем мәктәбенең 8 нче сыйныфында укучы татар балалары өчен дәреслек. – Казан: Мәгариф, 1999. – 207 б.
36. Юсупов Р.А. О задачах по совершенствованию системы подготовки педагогических кадров. – Казань: КГПУ, 1999.
37. Зиннәтуллина К.З., Гайфуллина Т.М., Юсупов Р.А. Татар теле: татар урта гомуми белем мәктәбенең 5 нче сыйныфы өчен дәреслек. – Казан: Мәгариф, 2000. – 167 б.
38. Юсупов Р.А. Әдәп башы – тел. Икетеллек шартларында дәрәс сөйләм мәсәләләре. – Казан: КДПУ, 2000. – 218 б.
39. Юсупов Р.А. Икесен дә яхшы бел. – Казан: Мәгариф, 2000. – 191 б.
40. Юсупов Р.А., Фидаева Л.И.. Синтагматические отношения лексических единиц русского и татарского языков. – Казань: КГПУ, 2002. – 178 с.
41. Юсупов Р.А. Казанский государственный педагогический университет за 5 лет. – Казань: КГПУ, 2002. – 20 с.
42. Юсупов Р.А. Сөйләм культурасы. Әдәби тел нормалары: студентлар өчен программа. – Казан: КДПУ, 2003.
43. Юсупов Р.А. Икетеллек һәм сөйләм культурасы: фәнни-популяр язма. – Казан: Татар. китап нәшр., 2003. – 222 б.
44. Юсупов Р.А. Сөйләм культурасы курсынан мөстәкыйль эшләр өчен методик кулланма. – Казан: КГПУ, 2004.
45. Асылгәрәева Р.Ә., Зиннуров М.К., Юсупов Р.А. Татар теле: рус телендә урта гомуми белем бирүче мәктәпнең 8 нче сыйныфы өчен дәреслек. – Казан: Мәгариф, 2005. – 232 б.
46. Юсупов Р.А. Сөйләм культурасы: методик кулланма. – Казан: ТДГПУ, 2005.
47. Юсупов Р.А. Соотношение разноструктурных языков и вопросы перевода. – Казань: ТГГПУ, 2005. – 227 с.
48. Юсупов Р.А. Вопросы перевода, сопоставительной типологии и культуры речи. – Казань: Татар. кн. изд-во, 2005. – 384 с.
49. Юсупов Р.А. Татар теле: татар урта гомуми белем бирү мәктәбенең 5 нче сыйныфы өчен дәреслек. – Казан: Мәгариф, 2006.
50. Юсупов Р.А. Мәгълүмат чаралары теле һәм сөйләм культурасы. – Казан: ТДГПУ, 2007. – 193 б.
51. Юсупов Р.А. Тәржемә һәм сөйләм культурасы. – Казан: Татар. китап нәшр., 2008. – 239 б.
52. Юсупов Р.А. Общее и специфическое в разноструктурных языках. – Казань: ТГГПУ, 2009. – 298 с.

53. Юсупов Р.А. Теория и практика перевода. – Казань: ТГГПУ, 2010. – 366 с.
54. Асылгәрәева Р.Ә., Зиннуров М.К., Юсупов Р.А. Татар теле: рус телендә төп гомуми белем бирү мәктәбенең 8 нче сыйныфы өчен дәреслек. – Казан: Татар. китап нәшр., 2011
55. Юсупов Р.А. Тәржемәнең теоретик һәм практик мәсьәләләре. – Казан: ТДГПУ, 2011. – 312 б.
56. Юсупов Р.А. Тәржемә мәсьәләләре. – Казан: КФУ, 2012. – 254 б.
57. Юсупов Р.А. Тәржемә һәм дәрес сөйләм мәсьәләләре. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 2014. – 287 б.
58. Юсупов Р.А., Ибраһимова Г.Р., Шәфигуллина Л.З. Мәгърифәт үзәкләре тарихыннан (Из истории центров просвещения). – Казан: Сүз, 2014. – 226 б.
59. Юсупов Р.А. Дәрес тәржемә итик. – Казан: ТФАНең Тарих институты, 2015. – 216 б.
60. Юсупов Р.А. Телебезне ялгыш тәржемәдән саклыйк. – Казан: ТФАНең Тарих институты, 2016. – 291 б.
61. Юсупов Р.А. Матбугат һәм эфир теле. – Казан: ТФАНең Тарих институты, 2017. – 318 б.
62. Юсупов Р.А. Просвещение, нация, государственность. – Казань: АНТ, Институт истории, 2017. – 179 с.
63. Юсупов Р.А. Мәгърифәт, дәүләт һәм туган тел. За прогресс нации. – Казань: Слово, 2018. – 253 с.
64. Юсупов Р.А. Вопросы теории и практики перевода. Казань: Таткнигоиздат, 2018. – 352 с.
65. Юсупов Р.А. Общее и специфическое в разноструктурных языках. – Рига: Lambert Academic Publishing, 2018. – 293 с.
66. Юсупов Р.А. Сохранение родного языка – долг каждого. Телебезне саклау – һәркемнең изге бурычы. – Казань: Слово, 2019. – 207 с.
67. Юсупов Р.А. Туган тел һәм мәгърифәт. Родной язык и образование. – Казань: Слово, 2020. – 271 с.
68. Юсупов Р.А. Мәгърифәт юлыннан. Дорогой просвещения. – Казань: Слово, 2020. – 575 с.
69. Юсупов Р.А. Тәржемә һәм дәрес сөйләм. Перевод и культура речи. – Казань: Слово, 2020. – 367 с.
70. Юсупов Р.А. Туган тел. Милли мәгариф. Родной язык и национальное образование. – Казань: Слово, 2021. – 275 с.

Научные и публицистические статьи

1. Букет выброшенных цветов: о современной молодежи // Ленинец. – 1961. – 2 дек.
2. Төгәлсезлекләр күңелне борчый // Социалистик Татарстан. – 1964. – 23 май.
3. Чигенгән үлем [Ватан сугышы Герое, легендар катюшалар командиры якташыбыз Барый Юсупов турында] // Социалистик Татарстан. – 1966. – 25 февр.
4. Давылда туганнар [Атказанган укытучы Мәрьям Зәйнуллина турында] // Социалистик Татарстан. – 1966. – 5 ноябрь.
5. Доктор Гөлсем [Казандагы «Спартак» аяк киёмнәре берләшмәсе врачы Г.Рәхмәтуллина турында] // Социалистик Татарстан. – 1967. – 7 апр.
6. Икмәк пешерү остасы [С.Мөхетдинов турында] // Социалистик Татарстан. – 1967. – 7 июнь.
7. В раймаг за покупкой [О работе Высокогорского райпо] // Советская Татария. – 1967. – 13 июля.
8. Авторитет депутата [О председателе Нижнемактаминского поселкового совета Альметьевского района А.Г.Авзаловой] // Советская Татария. – 1967. – 17 авг.
9. Арчалылар үрнәге [Райпотребсоюзның сәүдә комплексы эше турында] // Социалистик Татарстан. – 1967. – 9 авг.
10. Кеше исән калды [Казан медицина инструментлары заводы турында] // Яшь ленинчы. – 1967. – 18 окт.
11. Партком һәм реформа [Казан электр конструкцияләре заводы партия оешмасының эше турында] // Социалистик Татарстан. – 1967. – 31 гыйнв.
12. Эшләре игелекле [«Спартак» аяк киёмнәре берләшмәсенен хатын-кызлар советы эше турында] // Социалистик Татарстан. – 1967. – 11 февр.
13. Туган тел үсеше [Рецензия китапка: Зәкиев М.З. Туган тел үсеше. – Казан: Татар. китап нәшр., 1967. – 84 б.] // Совет мәктәбе. – 1968. – № 12. – 57 б.
14. .Ленин исемендә [Казан житен комбинаты турында] // Яшь ленинчы. – 1968. – 17 гыйнв.
15. Аяк киёмнең кайда эшләнгән? [«Спартак» аяк киёмнәре комбинаты турында] // Яшь ленинчы. – 1968. – 24 июль.
16. Белмәмеш татарча сөйләшә // Казан утлары. – 1969. – № 6.
17. Күпләргә үрнәк [Арча районының Жданов исемендәге колхозы комбайнчысы Ә.Сафин турында] // Социалистик Татарстан. – 1969. – 21 авг.

18. Лагеръның бер көне [Казанның Бауман комсомол райкомының Осинники авылы янында урнашкан хәрби-спорт-хезмәт лагере тормышы] // Социалистик Татарстан. – 1969. – 2 авг.
19. Шат яши колхозчылар [Арча районы Кышкар авылының колхоз рәисе К.Сабиржанов турында] // Социалистик Татарстан. – 1969. – 19 авг.
20. Некоторые вопросы перевода с русского языка на татарский: автореф. дис. на соискание ученой степени канд. филол. наук / КГПИ. – Казань, 1970. – 24 с.
21. Тәржемәдә алынмалар куллануның кайбер мәсьәләләре // Вопросы тюркологии. 1970. – С. 194–206.
22. Полнее использовать особенности родного языка // Совет мәктәбе. – 1970. – № 1. – С. 25.
23. Перевод как разновидность билингвизма // Вопросы тюркологии. 1970. – С. 56–73.
24. Туган тел таләпләре // Социалистик Татарстан. – 1971. – 4 февр.
25. Развитие татарского перевода // Вопросы татарского языкознания. – Казань, 1971. – С. 150–163.
26. Семинары переводчиков [Лекционными и семинарскими занятиями руководит преподаватель КГПИ Р.А.Юсупов] // Советская Татария. – 1971. – 12 дек.
27. Ашаганың аш булсын // Социалистик Татарстан. – 1972. – 21 июль.
28. О терминологии в школьных учебниках: конференция по татарскому языкознанию, посвященная 50-летию СССР / ИЯЛИ – КГПИ. – Казань, 1972. – С. 90–93.
29. Вопросы периодизации развития татарско-русского двуязычия // Проблемы двуязычия и многоязычия / АН СССР, Ин-т рус. яз., Ин-т языка и литературы АН Туркменской ССР. – М.: Наука, 1972. – С. 152–155.
30. Кирәкле сүзлек // Социалистик Татарстан. – 1972. – 25 июль.
31. Борынгы культура илендә: Мисыр гарәп республикасына сәяхәт тәэсирләре // Яшь ленинчы. – 1973. – 25 авг.
32. Пирамидалар илендә: турист язмасы // Татарстан яшьләре. – 1973. – 8 апр.
33. Пирамидалар илендә. Ерак жирләрдән кайткач // Социалистик Татарстан. – 1973. – 10 апр.
34. Геройлар дәрәс сөйләшсен: әдәби телебез турында уйланулар // Социалистик Татарстан. – 1973. – 23 сент.
35. Общественные функции русского и национального языков // Коммунист Татарии. – 1974. – № 8. – С. 68–72.

36. Рус теле һәм милли телнең ижтимагый функцияләре // Социалистик Татарстан. – 1974. – 22 авг.
37. Сөйләмез без матур булсын // Социалистик Татарстан. – 1974. – 3 окт.
38. И туган тел, и матур тел // Татарстан яшьләре. – 1974. – 24 окт.
39. Классик эсәр татар телендә [Л.Н.Толстойның «Казаклар» повестененң татар телендә басылып чыгуы уңае белән] // Социалистик Татарстан. – 1975. – 2 март.
40. Халыкның олы ихтирамы // Татарстан яшьләре. – 1975. – 24 май.
41. Сөйдергән дә тел... // Социалистик Татарстан. – 1975. – 6 июнь.
42. Эфир теле // Социалистик Татарстан. – 1975. – 16 сент.
43. Рус һәм татар телләрендә интерференция мәсьәләләре: татар телен укыту мәсьәләләре. – Казан, 1975. – 190–200 б.
44. Проявление общего и специфического в формировании татарско-русского двуязычия // Развитие двуязычия в процессе обучения в национальной школе РСФСР: тезисы докладов научной конф. (Нальчик, 11–13 мая, 1976 г.). – М., 1976. – С. 50–53.
45. Проявление общего и специфического в переводах // Вопросы тюркского языкознания. – Казань, 1976. – С. 81–97.
46. Тәржемә турында сөйләшү [КДПИның өлкән укытучысы, филология фәннәре кандидаты Р.А.Юсупов тәржемәнең сыйфаты һ.б. мәсьәләләргә тукталып уза] // Социалистик Татарстан. – 1977. – 14 дек.
47. Тел тарихы – халык тарихы ул [Рец. китапка: Зәкиев М.З. Татар теленң барлыкка килүе. – Казан, 1977] // Социалистик Татарстан. – 1978. – 16 февр.
48. Тел тарихы – халык тарихы ул [Рец. китапка: Зәкиев М.З. Татар теленң барлыкка килүе. – Казан, 1977] // Советская тюркология. – 1978. – №3. – 97–100 б.
49. Телебез ничек барлыкка килгән: [Рец. китапка: Зәкиев М.З. Татар халкы теленң барлыкка килүе. – Казан, 1978] // Совет мәктәбе. – 1978. – №6. – 61–62 б.
50. Телебез ничек барлыкка килгән: [Рец. китапка: Зәкиев М.З. Татар халкы теленң барлыкка килүе. – Казан, 1978] // Советская тюркология. – 1978. – №3. – 97–100 б. (Рус телендә).
51. Зәңгәр экран теле // Социалистик Татарстан. – 1978. – 9 февр.
52. К истокам татарского языка // Советская Татария. – 1978. – 28 февр. – Соавтор К.З.Зиннатуллина.
53. Некоторые общие и специфические морфологические явления русского и татарского языков // Вопросы татарского языкознания / КГПИ. – Казань, 1978. – С. 84–106.

54. Важный фактор общественного развития [Рец. на кн.: Ахунзянов Э.М. Двужычие и лексико-семантическая интерференция. – Казань, 1978] // Советская Татария. – 1979. – 12 окт.
55. Укучыларның тел культурасын үстерү өчен // Совет мәктәбе. – 1979. – №1. – 11–12 б.
56. Развитие двуязычия в Татарии // Пути развития национально-русского двуязычия в нерусских школах РСФСР. – М.: Наука, 1979. – С. 117–118. – Соавтор М.З.Закиев.
57. Тел-әдәбиятны яхшы өйрәтү өчен // Социалистик Татарстан. – 1979. – 30 май.
58. Синонимы в русском и татарском языках: проблемы типологии татарского и русского языков / КГПИ. – Казань, 1980. – С. 141–151.
59. Общее и специфическое в словосочетаниях русского и татарского языков // Совет мәктәбе. – 1980. – №6. – С. 43–45.
60. Особенности сочетаемости слов в русском и татарском языках // Совет мәктәбе. – 1981. – №6. – С. 37–39.
61. Двуязычие и взаимодействие русского и татарского языков: актуальные вопросы грамматики и стилистики татарского языка / Казан. филиал АН СССР. – Казань, 1981. – С. 113–119.
62. Общее и специфическое в переносном употреблении слов контактирующих языков (на материале русского и татарского языков) // Советская тюркология. – 1981. – №1. – С. 30–36.
63. Кирәкле хезмәт [Рец. китапка: Байрамова Л.К. Русско-татарский фразеологический словарь языка В.И.Ленина. – Казань, 1980] // Совет мәктәбе. – 1982. – 10–31 б.
64. Чәчәк ата туган телебез // Совет мәктәбе. – 1982. – №12. – 33–37 б.
65. Взаимодействие русского и татарского языков и развитие в них общих элементов // Взаимовлияние и взаимообогащение языков народов СССР (по материалам автономных республик Поволжья и Приуралья) / КГПИ. – Казань, 1982. – С. 15–20.
66. Нинди телдә сөйләшәсең? // Совет мәктәбе. – 1983. – № 12. – 22–25 б.
67. Беренче тапкыр [Ф.Г.Гарипованың «Татарстан гидронимнары сүзлегенә» рәцензия] // Социалистик Татарстан. – 1984. – 14 сент.
68. Тел күрке – сүз // Ялкын. – 1984. – № 2. – 29 б.
69. Сүзләр бәйләнеше // Ялкын. – 1984. – №3. – 39 б.
70. Сүзләр дуслаша аламы? // Ялкын. – 1984. – №4. – 26–27 б.
71. Сүзләрне үзара бәйләү чаралары // Совет мәктәбе. – 1984. – №6. – 19–21 б.

72. Кушымча гына димә // Ялкын. – 1984. – №6. – 30 б.
73. Методика преподавания лингвосопоставительных дисциплин в национальных педвузах при подготовке учителей русского языка: научно обоснованные рекомендации по методике преподавания лингвистических дисциплин в национальных педвузах: сборник трудов / НИИ ПРЯНШ Академии педагогических наук. – М., 1984. – С. 317 (соавтор М.З.Закиев).
74. Өткәм-әнкәм мирасы [Туган телебезне саклау] // Социалистик Татарстан. – 1985. – 21 февр.
75. Туган як тарихыннан [Рец. китапка: Саттаров Г.Ф. Мәктәптә туган як ономастикасы. – Казан, 1984] // Совет мәктәбе. – 1985. – №5. – 61 б.
76. Туган як тарихыннан [Рец. китапка: Саттаров Г.Ф. Мәктәптә туган як ономастикасы. – Казан, 1984] // Советская тюркология. – 1985. – №5. – 82–83 б. (Рус телендә).
77. Историко-филологический // За педагогические кадры. – 1986. – 14 мая.
78. Жаваплылык арта бара [Укыту-тәрбия мәсьәләләре] // Социалистик Татарстан. – 1986. – 31 авг.
79. Тәржемә турында сөйләшәбез // Казан утлары. – 1986. – №5. – 177–179 б.
80. Телебез тарихы турында [Рец. китапка: Хаков В.Х. Татар әдәби теленең совет чорында үсеше (20–30 нчы еллар). – Казан, 1985] // Совет мәктәбе. – 1986. – №10. – 59–60 б.
81. Телебез тарихы турында [Рец. китапка: Хаков В.Х. Татар әдәби теленең совет чорында үсеше (20–30 нчы еллар). – Казан, 1985] // Советская тюркология. – 1986. – №5. – С. 100–102 (рус телендә).
82. Лексические средства выразительности в русском и татарском языках // Вопросы структуры татарского языка: межвуз. сб. науч. трудов / КГПИ. – Казань, 1986. – С. 3–21.
83. Фразеологизмнар – телебезнең жәүһәрләре // Совет мәктәбе. – 1986. – №11. – 19–21 б.
84. Работать лучше, вносить новое // За педагогические кадры. – 1987. – 17 сент.
85. Перестройка – веление времени // За педагогические кадры. – 1987. – 29 апр.
86. Учебный год стартовал // За педагогические кадры. – 1987. – 23 сент.
87. Дәрәс кулланабызмы? // Социалистик Татарстан. – 1987.
88. Положение о кафедрально-школьном комплексе // Межвуз. сборник науч. трудов / КГПИ. – Казань, 1987. – С. 7 (Соавтор Я.И.Ханбиков).

89. Счастливого старта всем первокурсникам! // За педагогические кадры. – 1988. – 31 авг.
90. Мирфатых Закиевич Закиев: к 60-летию со дня рождения // Советская тюркология. – 1988. – №5. – С. 113–114 (соавторы: Э.Р.Тенишев, Ф.А.Ганиев).
91. Проблемы языка и происхождения волжских татар [Рец. на кн.: Закиев М.З. Проблемы языка и происхождения волжских татар. – Казань: Татар. кн. изд-во, 1986. – 303 с.] // Советская тюркология. – 1988. – №4. – С. 116–117 (соавтор Ф.Г.Гарипова).
92. Рус мәктәбендә татар теле укыту: максат һәм бурычлар // Совет мәктәбе. – 1988. – №5. – 2–7 б.
93. Сөйләшү әдәбе // Казан утлары. – 1988. – №2. – 172–176 б.
94. Принимать и выпускать лучших // Советская Татария. – 1988. – 28 апр.
95. Проблемы обучения татарскому языку в русских школах // Совет мәктәбе. – 1988. – № 8. – С. 18.
96. Подготовка будущих учителей к общественно-политической работе в процессе изучения психолого-педагогических дисциплин // Подготовка будущих учителей к воспитательной работе в школе: межвуз. сб. науч. трудов / КГПИ. – Казань, 1988. – С. 6–14.
97. Иптәшлек, хезмәттәшлек аша [Заман мәктәбенә заманча укытучылар] // Социалистик Татарстан. – 1989. – 1 март.
98. Резервы есть [О ходе перестройки на истфаке КГПИ] // За педагогические кадры. – 1989. – 14 марта.
99. Демократизация и гуманизация [Доклад делегата Всесоюз. съезда работников народного образования ректора КГПИ Р.А.Юсупова на партсобрании ин-та] // За педагогические кадры. – 1989. – 4 февр.
100. Укыту-өйрәтүдән башларга // Социалистик Татарстан. – 1989. – 31 дек.
101. В обстановке переосмысления ценностей [О совершенствовании учебно-воспитательного процесса в КГПИ] // За педагогические кадры. – 1990. – 22 ноября.
102. И пролетел год... // За педагогические кадры. – 1990. – 26 дек.
103. Милли мәктәпкә йөз белән [КДПИ ректоры мәгариф системасындагы кайбер проблемалар турында] // Татарстан яшьләре. – 1990. – 13 февр.
104. Наша боль и надежда [К образованию ТССР] // Вечерняя Казань. – 1990. – 31 авг.
105. Подготовке педагогических кадров – творческий подход [Опыт работы Казан. пед. ин-та] // Коммунист Татарии = Татарстан коммунисты. – 1990. – №1. – С. 61–65 (Соавторы: М.Галеев, М.Тутаев).

106. Главный вопрос повестки дня // Советская Татария. – 1990. – 31 авг.
107. Проблема, не терпящая отлагательств // Советская Татария. – 1990. – 17 марта.
108. Тагын күпме көтәргә? // Социалистик Татарстан. – 1990. – 1 март.
109. Татарстанга – дәүләт суверенитеты [Татарстанның халык депутаты Р.А.Юсуповның Татарстан Югары Советының 1990 елның 30 августы утырышында ясаган чыгышы] // Ватаным Татарстан. – 1990. – 31 авг.
110. Гарәп илләренә юл [КДПИ карамагындагы «Татарстан – Гарәбстан» дуслык һәм мәдәни элементлар жәмгыяте оештырылу уңае белән] // Социалистик Татарстан. – 1991. – 11 дек.
111. Чит әләм астында [Татарстанның мөстәкыйльлегенә карата] // Әлмәт нурлары. – 1991. – 2 сент.
112. Ходай Тәгалә, ипи-бәрәңгә һәм без // Шәһри Казан. – 1991. – 15 окт.
113. Хыяллар матур, ниятләр изге // Шәһри Казан. – 1991. – 23 гыйнв.
114. Культурологический аспект подготовки будущего учителя // Культура и педагогика. – Хабаровск, 1991. – С. 19–20 (Соавтор З.Г.Нигматов).
115. Казан-Кытай арасы – юлын киндрәк ярасы // Татарстан хәбәрләре. – 1991. – Февраль.
116. Беренче адымнар // Ватаным Татарстан. – 1992. – 29 авг.
117. Максат – бердәм эш итү // Ватаным Татарстан. – 1992. – 1 дек.
118. Организация и методика учебного процесса, физкультурно-оздоровительной и спортивной работы: тезисы докл. 2-й науч.-метод. конф. – Казань, 1992. – 104 с. (В соавторстве).
119. Мөгаллим туган телен белсен // Шәһри Казан. – 1992. – 9 гыйнв.
120. Татар халкының язмышын хәл итә торган законнарның берсе // Мәгариф. – 1992. – №9. – 15–17 б.
121. Как показывает жизнь // Вечерняя Казань. – 1992. – 9 янв.
122. Взаимопонимание – залог благополучия // Советская Татария. – 1992. – 24 дек.
123. Икеләнүләргә урын юк // Ватаным Татарстан. – 1992. – 28 окт.
124. Педвуз заглядывает в завтра [О предстоящих нововведениях в деятельности ректората КГПУ] // Известия Татарстана. – 1992. – 15 апр.
125. Новые подходы к преподаванию литературы / КГПИ. – Казань, 1992. – 23 с.
126. Закон Республики Татарстан «О языках народов Республики Татарстан» (проект) / Верховный Совет РТ. – Казань, 1992 (Соавторы: Ф.А.Ганиев, М.З.Закиев).

127. Чын тигезлек. Башка юл юк // Шәһри Казан. – 1992. – 21 май. – (Автордаш Ф.Зыятдинов).
128. Битараф булмыйк [Россия референдумына багышлана] // Ватаным Татарстан. – 1993. – 23 апр.
129. Билингвизм: шаг от теории к практике [Обсуждение «Закона о языках»] // Известия Татарстана. – 1993. – 1 дек.
130. Конституция – якты маяк ул // Шәһри Казан. – 1993. – 6 нояб.
131. Нет большего счастья // Татарстан Республикасы. – 1993. – 21 май.
132. Жәмгыятьнең тоткасы – мәгърифәт // Ватаным Татарстан. – 1993. – 1 сент.
133. Ватан-ана улларына өн сала // Ватаным Татарстан. – 1993. – 24 ноябрь.
134. Ыгы-зыгы тудыру кемгә кирәк? // Шәһри Казан. – 1993. – 7 гыйнв.
135. Безгә кыю милиция кирәк // Ватаным Татарстан. – 1993. – 23 гынв.
136. Иман – илаһи көч // Татарстан Республикасы. – 1993. – Июль.
137. Күршең теле ят булмас // Шәһри Казан. – 1993. – 11 дек.
138. Дуслыкка – тигезлек аша // Шәһри Казан. – 1993. – 27 апр.
139. Образование: время перемен // Советская Татария. – 1993. – 6 апр.
140. О насущных проблемах образования // Мәгариф. – 1993. – №3. – С. 18–19.
141. «Азатлык» радиостанциясендә ун көн // Татарстан хәбәрләре. – 1994. – 29 июль.
142. Волжские булгары и их исторические наследники [Рец. на кн.: Закиев М., Кузьмин-Юманади Я. Волжские булгары и их потомки. – Казань: ГЭНИ, 1993. – 159 с] // Татарстан. – 1994. – №1-2. – С. 121–122.
143. Камиллекнең чиге юк [Институтта уку алымнарын һәм программаларын яңарту] // Мәгариф. – 1994. – №2. – 9–10 б.
144. Киләчәккә ышаныч [КДПИның КДПУ исемен алу унае белән] // Мәгърифәт. – 1994. – 17 дек.
145. Мое кредо – дать человеку шанс // Молодежь Татарстана. – 1994. – 29 дек.
146. Не просто смена вывески [Казан. пед. институт преобразован в пед. ун-т] // Республика Татарстан. – 1994. – 24 ноябрь.
147. Новое в содержании и организации высшего педагогического образования: материалы Всерос. науч.-практ. конф., 23–24 ноября 1993 г. / Казан. пед. ун-т. – Казань, 1994. – 154 с.
148. Россиядә икетеллек: уйдырмалар һәм чынбарлык // Шәһри Казан. – 1994. – 6 окт.

149. Рухи яңарыш юлында // Татарстан хәбәрләре. – 1994. – 6 сент.
150. Хәерле юл, яңа университет! // Мәғрифәт. – 1994. – 17 дек.
151. Киләчәккә ышаныч белән // Мәғрифәт. – 1994. – 17 дек.
152. С верой в будущее // Педагог. – 1994. – Дек.
153. Первоочередные меры [Выступление на сессии ВС РТ председателя РИТ Р.А.Юсупова] // Татарстан Республикасы. – 1994. – 21 июль.
154. Парламент будет удобным и послушным // Вечерняя Казань. – 1994. – 1 авг.
155. Белем – тормышның терәге // Шәһри Казан. – 1994. – 4 окт.
156. Рухи яңарыш юлында // Татарстан хәбәрләре. – 1994. – 2 сент.
157. Белемгә һәм кешелек мәрхәмәтенә ышанам // Ватаным Татарстан. – 1994. – 6 дек.
158. Сәясәт саф булсын // Шәһри Казан. – 1994. – 23 июль.
159. Заман сынавында сынатмыйк // Ватаным Татарстан. – 1994. – 7 окт.
160. Сила науки // Мағариф. – 1994. – №1. – С. 6.
161. Развитие двуязычия в Татарстане в новых социально-политических условиях // Межнациональные отношения в России: история и перспективы / АН РТ. – Казань, 1994. – С. 128–130.
162. Акыл өстенлек итсен [Чечняда булган канлы бәрелешләр уңаеннан] // Ватаным Татарстан. – 1995. – 7 гыйнв.
163. Белем һәм игелеклелек көченә ышану // Мәғариф. – 1995. – №1. – 52–53 б.
164. Верю в торжество разума [Рассказывает депутат Верховного Совета республики Р.А.Юсупов] // Республика Татарстан. – 1995. – 1 марта.
165. Проблемы языка и методики преподавания // Мағариф. – 1995. – №3. – С. 30 (Соавтор Л.З.Шакирова).
166. Татар теленә хөрмәт арта // Шәһри Казан. – 1995. – 26 апр.
167. Университет – Казанский педагогический // Татарстан дулкынында = На волне Татарстана. – 1995. – 20–26 февр.
168. Хакимият үз бурычын башкарсын // Шәһри Казан. – 1995. – 28 февр.
169. Новый статус обязывает // Педагог. – 1995. – Февраль.
170. Киләчәгебезгә өметне югалтмыйк // Ватаным Татарстан. – 1995. – 30 авг.
171. Аек акыл кирәк // Шәһри Казан. – 1995. – 7 гыйнв.
172. С верой в светлое будущее // Татарстан Республикасы. – 1995. – 30 дек.
173. Отказаться от шаблона // Педагог. – 1995. – № 4.

174. Тагын бер кат – сыйфат // Мәҗрифәт. – 1995. – 18 ноябрь.
175. За новое качество подготовки педагогов / КГПИ. – Казань, 1995. – 12 с.
176. Двухязычие и гармонизация межнациональных отношений в Татарстане // Возрождение культуры России: язык и этнос. – СПб., 1995. – С. 31–68 (Соавторы: М.З.Закиев, Л.К.Байрамова).
177. Развитие двухязычия в Республике Татарстан [Материалы Всероссийской научной конф. «Проблемы двухязычия в современных условиях»] / КГПИ. – Казань, 1995. – С. 3–5.
178. Аек акыл кирәк [Чечня вакыйгалары уңае белән] // Бөгелмә авазы. – 1996. – 4 апр.
179. Бүгенгесе ышанычлы, киләчәге өметле: [КДПУга 120 ел тулу уңае белән] // Ватаным Татарстан. – 1996. – 13 ноябрь.
180. Главная школа республики [К 120-летию КГПУ] // Республика Татарстан. – 1996. – 15 ноября.
181. Закон ничек үтәлә? // Ватаным Татарстан. – 1996. – 24 дек.
182. Гөлләр кадере – көзләрдә [КДПУга 120 ел тулу уңае белән] // Сөембикә. – 1996. – №12. – 6–7 б.
183. Дустыбызның якты истәлегенә [Казан дәүләт мәдәният һәм сәнгать академиясе ректоры Р.К.Беляевның вафат булуы уңае белән] // Ватаным Татарстан. – 1996. – 27 июль.
184. Конституция Татарстана вдвое превзошла американскую. По поправкам // Время и деньги. – 1996. – 5 ноября. – С. 10 (Соавт. Р.Железнов).
185. Педагогларның туган йорты [КДПУның 120 еллыгы уңае белән] // Мәҗрифәт. – 1996. – 15 ноябрь.
186. Принципы гуманизма – основа народной педагогики // В будущее, сохраняя народные педагогические традиции: тезисы докл. III Междунар. науч.-практ. конф. (Арск, 21–23 мая 1996 г.). – Казань, 1996. – 187 с. (В соавторстве).
187. Не терять оптимизма! // Педагог. – 1996. – Январь.
188. Фәнни һәм педагогик үзәк [КДПУга 120 ел тулу уңаеннан] // Мәгариф. – 1996. – №10. – 2–4 б. (Автордаш Ж.Нигъмәтов).
189. Самая главная школа // Педагог. – 1996. – Ноябрь.
190. Настоящий учитель должен уметь все // Учитель. – 1996. – 1 окт.
191. Казанский государственный педагогический университет // Татар иле. – 1996. – №42.
192. Василий Алексеевич Богородицкий как тюрколог // В.А.Богородицкий – выдающийся ученый и педагог: материалы республ. науч.-практ. конф. // Казань, 1996. – 92 с.

193. Закон «О языках народов Республики Татарстан»: проблемы его реализации // Бюллетень Академии гуманитарных наук. – СПб., 1996.
194. Актуальные проблемы двуязычия в Республике Татарстан // Преподавание яз. и лит. в условиях претворения в жизнь закона РТ «О языках народов РТ»: материалы межрегион. научно-практ. конф. в честь 110-летия со дня рождения Г.Тукая / АН РТ, М-во образования и др. – Наб. Челны: [ИНПО]. – 1997. – 196 с.
195. Актуальные проблемы современного филологического образования и развития творческих способностей учащихся // Тезисы респ. научно-практ. конф, 4–5 марта 1997 г., Казань / Ин-т повышения квалификации кадров РТ, шк. № 122, Казань. – Казань, 1997. – 156 с.
196. Башың начар эшләсә – акча түлә! [КДПУга керү имтиханнарын тапшыруда яңалык] // Татарстан яшьләре. – 1997. – 17 апр. (Автордаш Ф.Харисов).
197. Сездә нинди хәлләр бар [II Бөтендөнья татар конгрессына багышланган] // Татарстан яшьләре. – 1997. – 26 июль.
198. Тел ул – халык байлыгы [Тел сафлыгы] // Ватаным Татарстан. – 1997. – 31 окт.
199. Югары белемсез милләт- киләчәксез [Вузара гыйльми-методик совет рәисе итеп билгеләнү уңае белән] // Туган тел («Мәгърифәт» газетасына махсус кушымта). – 1997. – Август. – №1. – 11 б.
200. Белгеч булсын белемле // Мәгърифәт. – 1997. – 4 окт.
201. Высшее образование – основа прогресса // Мәгариф. – 1997. – №1. – С. 10–11.
202. Телләр турындагы законны гамәлгә кертү // Фән һәм тел. – 1997. – №1. – 16–17 б.
203. Где искать хороших людей // Казанские ведомости. – 1998. – 12 сент.
204. Дәрәс сөйләк, дәрәс языйк // Мәгариф. – 1998. – №4. – 68–71 б.
205. Педагогик югары уку йортларында татар теле // Мәгариф. – 1998. – №9. – 71–75 б.
206. Тормыш юашларны өнәми // Республика. – 1998. – 18 февр. – 1–7 б.
207. Суверенитет не роскошь, а средство выживания // Образование. – 1998. – Сент.
208. Развитие двуязычия в Татарстане в новых социально-политических условиях // Проблема самодостаточности этносов: теоретико-методологические вопросы. – Казань: Изд-во Казан. ун-та, 1998.
209. Преподавание на татарском языке в педагогических вузах Республики Татарстан // Материалы республ. конф. / Кабинет Министров РТ. – Казань, 1998. – С. 12–22.

210. Некоторые вопросы реализации закона «О языках народов Республики Татарстан» // Н.К.Дмитриев – выдающийся тюрколог и педагог / КГПУ. – Казань, 1998. – С. 24–27.
211. Главная цель – подготовка высококвалифицированных педагогов // Итоги 1998/99 учебного года и задачи по улучшению учебно-воспитательного потенциала / КГПУ. – Казань, 1999. – 32 с.
212. Лингводидактический аспект преподавания иностранных языков: сб. научн. ст. / Казан. пед. ун-т. – Казань, 1999. – Вып. 3. – 170 с. (В соавторстве).
213. Кешелеклелек сыйфатлары тәрбияләүче галим [КДПУ проректоры Ж.Г.Нигъмәтовка 60 яшь тулу унаеннан] // Мәгариф. – 1999. – №10. – 56 б.
214. Духовный кризис опаснее экономического [Воспитание подрастающего поколения специалистов] // Казанские ведомости. – 1999. – 29 июня.
215. Не ломать, а строить // Педагог. – 1999. – Декабрь.
216. Быть взыскательней, действовать масштабней // Педагог. – 1999. – Сентябрь.
217. Государственные языки и развитие народов Республики Татарстан // Лингводидактический аспект преподавания иностранных языков / КГПУ. – Казань, 1999. – 32 с.
218. Государственные языки и развитие народов Республики Татарстан: [Выступл. на пленар. заседании науч. конф. 22–27 авг. 1999 г. Прага.] // Педагог. – 1999. – Сентябрь.
219. Слово о хорошем человеке [Видному ученому М.Х.Хасанову 70 лет] // Мәгариф. – 2000. – №6. – С. 25.
220. Оныту мөмкин түгел // Ватаным Татарстан. – 2000. – 29 авг.
221. Укытучылар укытучысы без // Таһир-Зөһрә. – 2000. – 17 сент.
222. Некоторые итоги подготовки педагогических кадров // Этнопедагогические традиции формирования культуры межнациональных отношений: материалы VII Междунар. науч.-практ. конференции. – Казань, 2000. – С. 3–7.
223. От ректора // Музыка и педагогика: сб. статей / КГПУ. – Казань, 2000. – С. 3–21.
224. Текст выступления депутата Р.А.Юсупова на второй сессии Верховного Совета ТАССР двенадцатого созыва [из стенограммы сессии] // Венера Якупова. 100 историй о суверенитете. – Казань: Идел-Пресс, 2001. – С. 163–164.
225. Организатор активной дидактики [К 75-летию академика М.И.Махмутова] // Татарские края. – 2001. – Апрель (№ 16). – С. 4; Июнь (№23). – С. 2.
226. Фәнни-педагогик белем чишмәсе // Мәгариф. – 2001. – №10. – 10–12 б.

227. Казанский педагогический университет сегодня // Педагог. – 2001. – Ноябрь.
228. Die Position als Fremdsprache in Universitäten der Republik Tatarstan: (Состояние изучения немецкого языка как иностранного в университетах Республики Татарстан) // Mehr Sprache – mehrsprf Deutsch in Tatarstan. Zeitschrift für Deutschlehrer – min Deutsch – Luzern, 2001.
229. Задачи по усилению воспитательной работы со студентами // Формы и методы воспитательной работы в вузе / КГПИ. – Казань, 2001. – С. 3–5.
230. Озын юл, нурлы юл [Казан дәүләт педагогика университетына 125 ел] // Казан утлары. – 2001. – №10. – 102–107 б.
231. Нур өстенә нур өстәп // Мәғрифәт. – 2001. – 3 ноябрь.
232. Максат – киләчәкнең өметен һәм таянычын үстерү [КДПУның 125 еллыгына карата] // Шәһри Казан. – 2001. – 30 ноябрь.
233. Мәғрифәт нуры сибеп [Казан педагогика университетының 125 еллыгын каршылап] // Ватаным Татарстан. – 2001. – 30 ноябрь.
234. Современная языковая ситуация и некоторые проблемы развития двустороннего двуязычия в республике // Теория и практика обучения татарскому языку как неродному в условиях новой языковой ситуации: материалы респ. науч.-практ. конф. / КГПУ. – Казань, 2001. – С.3–5.
235. Татар һәм рус телләренең лексик-семантик системаларындагы үзенчәлекләр // Мәғариф. – 2002. – №10. – 74–76 б.
236. Учитель должен получать не менее пяти тысяч // Казанские ведомости. – 2002. – 4 окт.
237. Цель одна – взрастить педагога [О деятельности Казанского педагогического университета с 1986 по 1992 год] // Педагог. – 2002. – Октябрь.
238. Deutsch an der Universitäten der Republik Tatarstan // Deutsch in Tatarstan. Zeitschrift für Deutschlehrer. – Kazan, 2002.
239. Проявление общего и специфического в переносном употреблении слов русского и татарского языков: межкультурная коммуникация // Типология языков. Теория перевода: материалы II Междунар. науч. конф. – М.; Казань, 2004. – С. 320–326.
240. Күп теллелек һәм тел культурасы // Полилингвизм и система профессионального образования в Республике Татарстан: материалы науч.-практ. конф. / Набережночелн. госпединститут. – Наб. Челны, 2004.
241. Сөйләм культурасы. – Мәғариф. – 2004. – №9. – 15 б.
242. Культура речи: проблемы изучения и сохранения языковых норм (на материале татарского языка) // Типология аргументной структуры и

- синтаксические отношения материалы: междунар. симпозиума (11–14 мая 2004 г., Казань) / Казан. гос. университет. – Казань, 2004. – С. 347–348.
243. Дәрсләрдә тәрбия мәсьәләләре // Мәгариф. – 2005. – №6. – 7–9 б.
244. Воспитание студентов при обучении татарскому языку // Актуальные проблемы башкирского, тюркского и сопоставительного языкознания. – Уфа, РИО БашГУ, 2005. – С. 222–228.
245. Двуязычие и культура речи // Сопоставительная филология и полилингвизм: диалог культур / КГУ. – Казань, 2005. – С. 319.
246. Воспитание студентов при обучении родному языку // Наука в Татарском гуманитарно-педагогическом университете / ТГГПУ. – Казань, 2005.
247. Соотношение имен существительных русского и татарского языков // Актуальные проблемы обучения татарскому языку в русской школе / ТГГПУ. – Казань, 2005. – С. 203–205.
248. Неумность – качество настоящего ученого // Республика Татарстан. – 2005. – 5 авг.
249. Пример высокой интеллигентности // Тюркология: история и современность. – Казань: АН РФ, ТГГПУ, 2006. – С.10–14.
250. Проявление общего и специфического в синонимах русского и татарского языков // Тюркология и современность. – Казань: АН РФ, ТГГПУ, 2006. – С. 179–189.
251. Милләтебез горурлыгы (Гордость нации) // Шәһри Казан. – 2006. – 2 июль.
252. Яшь рухлы аксакал булсак иде (Не стареть душой) // Мәгърифәт. – 2006. – Октябрь.
253. Соотношение антонимов русского и татарского языков // Сохранение и развитие родных языков в условиях многонационального государства: проблемы и перспективы. – Казань: ТГГПУ, 2006.
254. Туган телебез ни хәлдә? (Проблемы родного языка) // Ватаным Татарстан. – 2006. – 14 январь.
255. Ничек эндәшәргә? (Как обращаться?) // Ватаным Татарстан. – 2006. – 1 март.
256. Татарская лингвистика и образование / Вестник ТГГПУ. – 2006. – №6.
257. Ана рус буламы? Яки Азияне Асия дип йөртә башлыкмы // Ватаным Татарстан. – 2007. – 16 июнь.
258. Общие свойства языков как отражение всеобщего характера мышления. // Актуальные вопросы татарского языкознания. – Выпуск 5. – Казань: ИЯЛИ АН РТ. – 2007.

259. Телне саклауда башбаштаклык хөкем сөрә (О нарушениях норм татарского языка) // Ватаным Татарстан. – 2007. – июнь.
260. Гносеологические аспекты соотношения общего и специфического в разноструктурных языках // Сборник научных статей. – Казань: Гуманитария, 2007.
261. Общие свойства разноструктурных языков как отражение всеобщего характера мышления // Билингвизм как явление межкультурной коммуникации: реалии и перспективы: международная научно-практическая конференция (Казань, 2007, 21–22 сентября). – Казань: ТГГПУ, 2007.
262. Общность фразеологизмов разноструктурных языков (на материале русского и татарского языков). – М.: Российский гуманитарный университет, 2007.
263. О сопоставительном изучении синонимов русского и татарского языков // Языковые и культурные контакты народов республики Башкортостан в условиях двуязычия. – Уфа: Башкирский гос. университет, 2007.
264. Средства массовой информации и нормы татарского литературного языка // Сборник научных статей. – Казань: АН РТ, 2007.
265. Ориентализмы в лексике и фразеологии болгарского языка (в сопоставлении с татарским языком). – М.: МГУ им. М.В.Ломоносова, 2008 (в соавторстве с Л.К.Байрамовой и Т.Яруллиной)
266. Ике тел лексик сурәтләү чараларының үзара нисбәте (Соотношение лексических средств выразительности разноструктурных языков) // Сборник избранных трудов членов АН РТ. – Казань: АН РТ, 2008.
267. Сохранение родного языка – долг каждого // Сохранение и развитие родного (татарского) языка: материалы 2-й научно-практической конференции, посвященный Международному Дню родного языка. – М.: Московское общество татарской культуры «Туган тел», 2008.
268. Проявление общего и специфического в парадигмических отношениях слов русского и татарского языков // Тенишевские чтения – 2008: сборник научных статей. – Казань: ТГГПУ, 2008.
269. Проблемы сохранения родного языка // Языковые уровни и их анализ. – Казань: ТГГПУ, 2008.
270. Рус телендә сөйләшүче укучыларны татарчага өйрәтү мәсьәләләре // Милли мәдәният. – Казань: ИЯЛИ АНТ, 2008.
271. Чит тел кебек өйрәтик яки яна буын дәрәслекләр кирәк // Ватаным Татарстан. – 2008. – декабрь.
272. Кайсы болын матуррак: 12 февраль – Халыкара Туган тел көне уңаеннан татар теле турында // Ватаным Татарстан. – 2008. – 20 февраль.
273. Хезмәт иясе – хөрмәт иясе (Профессор Ф.Ф.Харисовка 55 яшь тулу уңаеннан) // Фән һәм тел. – 2008.

274. Рус мәктәбендә укучыларга татар телен өйрәтү // Мәгариф. – 2009. – №9.
275. Татар мәктәпләрендә туган тел укыту һәм дәреслекләр // Мәгариф. – 2009. – №12.
276. Слова разных языков, соответствующие в основном значении, и эквивалентные слова // Экономика, право и культура в современных условиях в Российской Федерации и Республике Татарстан. – М.: Российский государственный гуманитарный университет, 2009.
277. Кем ул изге Вәли, яки туган телебезне һаман жәберлиләр // Ватаным Татарстан. – 2009. – 17 февраль.
278. С татарского на русский и обратно // Республика Татарстан. – 2009. – 21 февраля.
279. Общие и специфические элементы в разноструктурных языках // Тенишевские чтения – 2009: материалы научного симпозиума. – Казань, ТГГПУ, 2009.
280. Татар теле укыту һәм дәреслекләр // Сохранение и развитие родных языков в условиях многонационального государства: проблемы и перспективы: материалы II Международной научно-практической конференции. – Казань, ТГГПУ, 2009.
281. Рус мәктәбендә укучыларны татар теленә өйрәтү // Милли мәдәният. 2009. № 17.
282. Татар һәм рус фразеологизмнарының нисбәте // Филологические исследования. – Казань: Татарский тюркологический центр, 2009.
283. Сохранение культуры речи в Республике Татарстан // Модернизация: госуд., общ., экономика и культура. – М.: Рос. гос. гуманит. ун-т., 2010.
284. Телебез дә, дәреслекләр дә камил булсын // Мәгариф. – 2010. – №2.
285. Тел язмышы // Ватаным Татарстан. – 2010. – №22–23.
286. Дорожим ли мы своим сокровищем // Республика Татарстан. – 2010. – февраль.
287. Милләт дибез, туган тел дибез... // Мәдәни жомга. – 2010. – 15 октябрь.
288. Күңелдәге шикләр // Ватаным Татарстан. – 2010. – №211.
289. Каким мы хотим видеть Казанский федеральный университет // Республика Татарстан. – 2010. – Декабрь.
290. Морфология һәм тел нормалары // Милли мәдәният. – 2010. – №23.
291. Икетеллек шартларында татар теле үсеше // Материалы Первого всемирного форума татарских ученых. – Казань, 2010. – С. 128–131.
292. О нашей Казани // Звезда Поволжья. – 2010. – Июль-август.
293. Хаталарның сәбәпләре нидә? // Ватаным Татарстан. – 2010. – Декабрь.

294. Татарчага ничек өйрәнергә? // Мәдәни жомга. – 2011. – Октябрь.
295. Неуместное употребление заимствований // Мәгариф. – 2011. – №6. – С.20–21.
296. Выдающийся ученый // Жизнь, посвященная тюркологии. – Казань, 2011. – С.3–6.
297. Олуг галим һәм кешелекле инсан (Крупный ученый и человеческий человек) // Мәдәни жомга. – 2011. – 15 апрель.
298. Тенишев // Звезда Поволжья. – 2011. – №5.
299. Тәржемә һәм сөйләм культурасы (Перевод и культура речи) // Актуальные проблемы и перспективы развития русскоязычной литературы в контексте национальных культур. – Казань: АН РТ, 2011. – С. 83–91.
300. Проблемы перевода средств массовой информации // Вопросы филологии и искусств. – Казань: КФУ, 2011. – С. 3–5.
301. Тәржемә һәм сөйләм культурасы (Перевод и культура речи) // Мәдәни жомга. – 2012. – 20 янв.
302. Кызнагыч түгел, үкенеч... (О нарушениях норм литературного татарского языка) // Ватаным Татарстан. 2012. – 6 янв.
303. Калькалар сүзлеге // Мәдәни жомга. 2012. 27 янв.
304. Кыскартмыйлар, киметәләр... (Не сокращают, а уменьшают) // Ватаным Татарстан. 2012. 25 февр.
305. Сүзне олылау – үзеңне зурлау ул (Процесс глобализации и проблемы в создании учебников по родному языку) // Мәдәни жомга. 2012. 13 апр.
306. Татар телен укытуны һәм дәреслекләр төзүне камилләштерү (О совершенствовании преподавания татарского языка и составления учебников) // Материалы международного симпозиума, посвященного академику Э.Р.Тенишеву. – Казань: КФУ, 2012.
307. Ком сәгәте дәрес йөри, сакау күке ялгышмый (О творчестве Камиля Каримова) // Казан утлары. – 2012. – № 4. – С.137–141.
308. Ана телебездәге жәрәхәтләр (Раны родного языка) // Мәдәни жомга. 2012. 3 август.
309. Цена праздника // Звезда Поволжья. 2012. Август, №30, 31.
310. Бу бәйрәмнең бәһасен төшермибезме икән? (Велико значение этого события) // Ватаным Татарстан. – 2012. – 24 август.
311. Ике тел лексик сүрәтләү чараларының үзара нисбәте һәм алалрны тәржемә итү ысуллары (Соотношение лексических средств выразительности разных языков и способы их перевода) // Мәгариф. – 2012. – № 11.

312. Проявление общности в художественно-изобразительных средствах разноструктурных языков // Академик Э.Р.Тенишев и тюркский мир. – Казань: КФУ, 2012. – С.100–103.
313. Архаизмы как специфические средства в татарском и русском языках // Милли мәдәният. 2012. № 24. – С. 22–24.
314. Телне бозмыйк, телнең чисталыгына ирешик (За чистоту родного языка) // Мәдәни жомга. – 2012. – 21 сентябрь.
315. Конституция Татарстана // Звезда Поволжья. – 2012. – 1–7 ноября.
316. Тарихи хәтербезне жуймыйк (За сохранение и развитие демократии) // Мәдәни жомга. – 2012. – 2 ноябрь.
317. Кушып язарга, аерыммы? (Соблюдаем ли мы правила правописания) // Мәдәни жомга. – 2012. – 14 ноябрь.
318. Сүзләр берсе икенчесенә күчәме? (О проблеме классификации частей речи) // Мәдәни жомга. – 2012. – 28 декабрь.
319. Үз телеңне белү фарыз // Мәдәни жомга. – 2013. – Февраль.
320. Проявление общего и специфического в парадигматических отношениях слов русского и татарского языков // Филология и культура. – 2013. – №2(32). – С.38–43.
321. Корифей тюркологии // Международный тюркологический симпозиум, посвященный памяти выдающегося тюрколога академика РАН Э.Р.Тенишева: сборник статей. – Казань, КФУ, 2013. – С.3–5.
322. Лексико-языковая общность как отражение всеобщего характера мышления // Международный тюркологический симпозиум, посвященный памяти выдающегося тюрколога академика РАН Э.Р.Тенишева: сборник статей. Казань, КФУ, 2013. – С.194–199.
323. Татарская республика или губерния? // Звезда Поволжья. – 2013. – №40. – С.3.
324. Сүзләр бер-берсенә күчә аламы? (Слова могут переходить друг в друга?) // Мәдәни жомга. – 2013. – 8 май. – С.8–9.
325. Тәржемәдән кәлжемә ясамыйк (Как правильно переводить) // Мәдәни жомга. – 2013. – 22 ноябрь.
326. Сүзләрнең ясалышы һәм төркемләнүе мәсьәләсе (Новые подходы к решению вопроса об образовании слов и классификации частей речи) // Мәгариф. – 2013. – № 2. – С.11–14.
327. Пожелания спикеру Мухаметшину // Звезда Поволжья. – 2013. – № 47. – С.1, 2.
328. Сүзне дәрәс куллану – фарыз (Правильно употреблять слова) // Мәдәни жомга. – 2013. – 27 декабрь.

329. Халыкның бөек казанышы // Мәдәни жомга. – 2014. – Февраль.
330. Без һәр сүзебез өчен җаваплы // Ватаным Татарстан. – 2014. – Апрель.
331. Кыйммәтле хәзинәбезне кадерләп саклый беләбезме? // Мәдәни жомга. – 2014. – 26 декабрь.
332. Особенности лексико-семантической системы разноструктурных языков // Филология и культура. – 2014. – №1(35). – С.132–137.
333. Татар телендә сүзләрнең ясалышы, төркемләнүе һәм дәрәҗәсе язылышы мәсьәләләренә бер караш (Точка зрения на образование слов, классификацию частей речи и орфографию в татарском языке) // Tatarica. 2014. – №3. – 12 с.
334. Тюркология даһие Әдһәм Тенишев (Выдающийся тюрколог Эдхам Тенишев) // Милли мәдәният (Национальная культура). – Казань, 2014. – 18–21 б.
335. Проблемы преподавания татарского языка в русскоязычной аудитории // Проблемы и перспективы развития многоуровневой языковой подготовки в условиях поликультурного общества. – Казань: КазГУКИ, 2014.
336. Проявление общего и специфического в переносном употреблении слов разноструктурных языков // Проблемы и перспективы развития многоуровневой языковой подготовки в условиях поликультурного общества. – Казань: КазГУКИ, 2014. – С.113–128.
337. Газеталар теле турында (О языке татарской печати) // Мәдәни жомга. – 2014. – 31 январь.
338. Телебезнең дәрәҗәсен күтәрү өчен ниләр эшләргә кирәк? (О мерах по повышению качественного уровня родного языка) // Ватаным Татарстан. – 2014. – 19 февраль. – 3–4 б.
339. Дәрәҗәләргә төзү һәм туган тел укытуны камилләштерү бурычлары (Задачи по усовершенствованию составления учебников и преподавания родного языка) // Мәдәни жомга. – 2014. – 13 апрель. – 8, 17б.
340. Ялгыш тәржемә итү – туган телне бозу ул (Неправильный перевод есть нарушения норм родного языка) // Мәдәни жомга. – 2014. – 30 май. – 8, 13 б.
341. Исемнәрне дәрәҗәләргә эйтәбезме һәм язабызмы? (Правильно ли употребляем имена?) // Мәдәни жомга. – 2014. – 25 июль. – 11–12 б.
342. Чыктым аркылы күпер (О некачественных переводах с русского языка на татарский) // Мәдәни жомга. – 2014. – 9 август. – 2, 4 б.
343. Формаль тәржемә тавталогиягә китерә // Мәдәни жомга. – 2014. – 26 сентябрь. – 11–12 б.
344. Туган тел дәрәҗәләре (Уроки родного языка) // Ватаным Татарстан. – 2014. – 31 январь, 28 февраль, 21 март, 4 апрель, 12 июль, 26 июль, 8 август, 30 август, 27 сентябрь.

345. Һәр сүзнен үз урыны бар (Каждое слово имеет большое значение) // Мәдәни жомга. – 2014. – 31 октябрь. – 11–12 б.
346. Эшне жиңел эшләп кую – яхшы эшләү дигән сүз түгел эле ул (Работа спустя рукава не приводит к успехам) (О серьезных проблемах в языке татарских средств информации) // Ватаным Татарстан. – 2014. – Ноябрь. – 11 б.
347. Фразеологик берәмлекләрне ничек тәржемә итәргә? (Как переводить фразеологизмы?) // Мәдәни жомга. – 2014. – Ноябрь. – 11–12 б.
348. Тәржемә берәмлекләре (Единицы перевода) // Мәдәни жомга. – 2014. – Декабрь. – 11–12 б.
349. Повышение эффективности преподавания татарского языка в иностранной аудитории // Международное образование: исследования. – 2015. Выпуск № 5. – С.158–164.
350. Гыйбрәтле тормышлы галим (Видный ученый –искусствовед) // Мәдәни жомга. – 2015. – 23 январь. – 17, 19 б.
351. Төгәллек элек-электән килә (Точность – качество не преходящее) // Мәдәни жомга. – 2015. – 30 январь. – 12 б.
352. Күренекле философ һәм сәнгать галиме (Известный ученый – философ и искусствовед) //Tatarica. – 2015. – №2. – С.214–220.
353. Проблемы преподавания татарского языка в русскоязычной аудитории // Творческое наследие просветителей тюркского мира. – Астана-Казань, 2015. – С.296–299.
354. Песочные часы не подведут, картавая кукушка не сфальшивит // Республика Татарстан. – 2015. – 7 апрель. – С.5.
355. Мәгълүмат чаралары теле (Язык средств массовой информации) // Мәдәни жомга. – 2015. – 19 июнь. – 17 б.
356. Особенности значений слов-соответствий разных языков и способы их перевода // Язык в контексте межкультурных и национальных взаимосвязей. Казань: Казанский государственный медицинский университет, 2015. – С.192–197.
357. Тәрбияле кеше туган телендә дәрәс сөйли (Правильная речь – важнейшее качество человека с высокой культурой) // Ватаным Татарстан. – 2015. – 8 июль. – 6 б.
358. Ни өчен артка чигенәбез? (Проблемы реализации закона о языках) // Ватаным Татарстан. – 2015. – 11 август. – 3 б.
359. Үз телеңне начар белүме яки чит телгә иярәп эш итүме? (О серьезных нарушениях норм родной речи) // Безнең гәжит. – 2015. – 12 август. – 17 б.
360. Горурлану һәм йөрәк әрнү (Размышления по случаю Дня Республики) // Ватаным Татарстан. – 2015. – 29 август. – 3 б.

361. Фразеологик берәмлекләр тәржемәсе (О переводе фразеологических единиц) // Мәдәни жомга. – 2015. – 11 сентябрь. – 15 б.
362. Газета укыганда (О языке печати) // Безнең гәжит. – 2015. – 16 сентябрь. – 18 б.
363. Сүзбезне уйлап сөйлик (О необходимости повышения качества языка средств массовой информации) // Ватаным Татарстан. – 2015. – Ноябрь.
364. Нишләп ялгыш язабыз? (Соблюдать правила орфографии и пунктуации) // Безнең гәжит. – 2015. – 11 ноябрь. – 19 б.
365. Татар һәм рус телләренең фразеологизмнары (Фразеологизмы татарского и русского языков) // Фәнни Татарстан. – 2016. – № 2. – 21 с.
366. Тюркология даһие Әдһәм Тенишев (Выдающийся тюрколог Эдхам Тенишев) // Татарское языкознание в контексте Евразийской гуманитарной науки. – Казань: Казанский федеральный университет, 2016. – 4 с.
367. Преподавание татарского языка в русскоязычной аудитории: состояние, проблемы // Преподавание русского и татарского языков в системе общего и высшего образования. – Казань: Институт истории АН РТ, 2016. – 8 с.
368. Эфир теле татарчамы? (Каков язык эфира?) // Ватаным Татарстан. – 2016. – 30 март. – 5 б.
369. Сугыш елларындагы балачак (В годы великого лихолетья) // Мәдәни жомга. – 2016. – 5 май.
370. Бүгенге вәзгыять жимешләре (Результаты сегодняшней политики) // Мәдәни жомга. – 2016. – 17 июнь, 24 июнь.
371. Аны бетерергә ярамый (Подлежит восстановлению) // Ватаным Татарстан. – 2016. – 5 июль. – 3 б.
372. Хәзер саф татар авылларында да балалар русча сөйләшә // Акчарлак. 2016. – 14 июль.
373. Телдә вак нәрсәләр юк (В языке мелочей нет) // Мәдәни жомга. – 2016. – 19 август, 26 август.
374. Казан педагогика университетына 140 ел (Казанскому педагогическому университету – 140 лет) // Мәдәни жомга. – 2016. – 9 сентябрь, 16 сентябрь.
375. Сүзләргә дәрәс бәйлибезме? (Об особенностях сочетаемости слов татарского языка) // Безнең гәжит. – 2016. – 28 сентябрь.
376. Һәр сүзнең үз урыны бар (О порядке слов в татарском языке) // Мәдәни жомга. – 2016. – 30 сентябрь.
377. Родной язык и татарские школы // Звезда Поволжья. – 2016. – 8 сентябрь, 15 сентябрь, 22 сентябрь, 29 сентябрь.
378. Кузница педагогических кадров // Звезда Поволжья. – 2016. – 6 октября, 13 октября, 20 октября.

379. Туган телебез һәм татар мәктәпләре (Татарский язык и национальные школы) // Мәдәни жомга. – 2016. – Ноябрь. – 10 б.
380. О нашей жизни: экология, энергетика, экономика, этнос // Звезда Поволжья. – 2016. – Ноябрь.
381. Ученый // Звезда поволжья. – 2016. – №40–46.
382. Укучыларыбызга дәрәс тел өйрәтик (Обучать учащихся правильной речи) // Мәгариф. – 2017. – № 2. – 3–7 б.
383. Формаль тәржемә нәтижәсе буларак тавталогия (Тавталогия как результат формального перевода) // Мәгариф. – 2017. – № 3. – 13–16 б.
384. Тәрбияле кеше туган телен бозмый (Воспитанному человеку присуща культурная речь) // Безнең мирас. – 2017. – № 9. – С.97–103.
385. Концепция // Звезда Поволжья. – 2017. – №1–4.
386. XII Курултай // Звезда Поволжья. – 2017. – № 14. – С.1–2.
387. Как бы не стало поздно // Звезда Поволжья. – 2017. – №16–18.
388. Быть или не быть? // Звезда Поволжья. – 2017. – № 34.
389. Телне бозу – халыкны кимсетү (За чистоту родного языка) // Мәдәни жомга. – 2017. – №12–14.
390. Аңлап сөйләп, уйлап сөйләп (Задачи сохранения родного языка) // Татарстан яшьләре. – 2017. – 24 август.
391. Телебезнең дәрәсләген кайгыртып (Как правильно говорить и писать) // Татарстан яшьләре. – 2017. – 7 сентябрь.
392. Телне куллануда башбаштаклык (Разнобой в употреблении языка) // Мәдәни жомга. – 2017. – 8 сентябрь.
393. Берәздән соң булырга мөмкин (За сохранение учебных заведений с родным языком обучения) // Татарстан яшьләре. – 2017. – 21 сентябрь.
394. Что делать? // Звезда Поволжья. – 2017. – № 36–37.
395. Законы обязательны для всех // Звезда Поволжья. – 2017. – № 39–40.
396. Ничек дәрәс язарга? // Шәһри Казан. – 2017. – 17 октябрь.
397. Кушып язаргамы, аерыммы? // Мәгариф. – 2017. – № 4. – С.3–5.
398. Законнар бозылмасын // Татарстан яшьләре. – 2017. – Декабрь.
399. Татар телен укытуны камилләштерү (Совершенствование преподавания татарского языка) // Мәгариф. – 2017. – №4. – С.2–6.
400. Преподавание татарского языка в русскоязычной аудитории: состояние, проблемы // Преподавание русского и татарского языков в системе общего и высшего образования: история и современность. – Казань, 2017. – С.68–75.
401. Үз кыйбламнан тайпылмадым (Опринятии Конституции Татарстана) // Шәһри Казан. – 2017. – №44. – С.3.

402. Молчать нельзя // Элита Татарстана. – 2017. – Ноябрь. – С.4–7.
403. Наша речь // Звезда Поволжья. – 2017. – № 45–46.
404. Тактику придется изменить // Звезда Поволжья. – 2017. – № 44. – С.3.
405. Татарча сөйләшәбез (Поговорим по-татарски) // Шәһри Казан. – 2017. – 1 ноябрь, 22 ноябрь.
406. Конституция кем өчен языла? // Мәгариф. – 2017. – №11.
407. Туган телеңне кадерсезләү – ата-ананы хөрмәт итмәү белән бер (О высокой роли родного языка) // Шәһри Казан. – 2017. – 1 декабрь.
408. Ожидания и надежды // Элита Татарстана. – 2018. – Январь – февраль.
409. Знание татарского языка – это открытие огромных перспектив // Казанские ведомости. – 2018. – 18 января.
410. Безгә нинди президент кирәк? // Татарстан яшьләре. – 2018. – 22 февраль.
411. Потеря языка – потеря народа // Элита Татарстана. – 2018. – 22 февраля.
412. Халыкның теле бетсә, ул үзе дә үлә // Шәһри Казан. – 2018. – 20 февраль.
413. Мирза Великолепный (Памяти выдающегося татарского ученого-востоковеда, просветителя, организатора образования Мирзы Исмаиловича Махмутова) // Элита Татарстана. – 2018. – 23 марта.
414. Галим һәм мәгърифәтче // Мәдәни җомга. – 2018. – 23 март, №11.
415. Нигә без бик талымсыз булып барабыз? // Шәһри Казан. – 2018. – 3 апрель, № 34.
416. Безнең телебез – Конституциядә тигез // Мәдәни җомга. – 2018. – 20 апрель.
417. Тел өлкәсендәге мөһим юнәлешләр // Татарстан яшьләре. – 2018. – 26 апрель.
418. Өмет акланьрга охшамаган // Ватаным Татарстан. – 2018. – 21 август.
419. Тел өйрәтү – уйнау түгел // Ватаным Татарстан. – 2018. – 30 октябрь.
420. Телебезне кадерләп саклайк // Мирас. – 2018. – № 10, 11.
421. Вазифаларны алып бармыйлар, башкаралар // Татарстан яшьләре. – 2018. – 18 январь.
422. Ана сөте белән кәрмәсә // Татарстан яшьләре. – 2018. – 19 июль.
423. Татарстан житәкчелеге тиз биреште, көрәшмәде // Мәдәни җомга. – 2018. – 21 сентябрь.
424. Что угрожает родному языку? // Элита Татарстана. – 2019. – № 1, 14 января.

425. Телебезне саклап кала алырбызмы икэн? // Безнең гәжит. – 2019. – 16 январь.
426. Милли мәгариф һәм стратегия // Безнең гәжит. – 2019. – 13 февраль.
427. Стратегия ымсындыру гына булмасын // Мәдәни жомга. – 2019. – 22 февраль, №7.
428. Дәрес язык // Мәгариф. – 2019. – № 1. С. 3–10.
429. Сүзебезне уйлап сөйлик // Татарстан яшьләре. – 2019. – 28 март.
430. Сәер телле «гәжитләр» // Мәдәни жомга. – 2019. – 29 март, №12.
431. Туган тел сафлыгы // Мәдәни жомга. – 2019. – 8 февраль, №5.
432. Телдә – халык асылы // Мәгариф. – 2019. – № 3. 23– 25 б.
433. Дәреслекләр төзүне һәм туган тел укытуны камилләштерү бурычлары // Мәгариф. – 2019. – № 3. – С.30–38.
434. Өч телдә укытумы, өч телне укумы? // Безнең гәжит. – 2019. – 10 апрель.
435. Нужны ли в Татарстане полилингвальные образовательные комплексы? // Элита Татарстана. – 2019. – 26 апреля.
436. Төгәлсезлекләр күңелне борчый // Мәдәни жомга. – 2019. – 5 июль.
437. Кыйммәтле хезмәт // Мәгариф. – 2019. – № 8. – 57–58 б.
438. Татар халкының гыйбрәтле тарихы // Безнең гәжит. – 2019. – 4 сентябрь.
439. «Как неродные»: Почему национальные языки под угрозой // Элита Татарстана. – 2019. – № 9, 5 сентября.
440. Девальвация смыслов. Чем грозит «пускание на самотек татарских СМИ // Элита Татарстана. – 2019. – № 8, 13 августа.
441. Поучительная история татар // Звезда Поволжья. – 2019. – № 32, 12–18 сентября.
442. Сохраним родной язык // Звезда Поволжья. – 2019. – №36, 37.
443. Мәгълүмат чараларына игътибар // Мәдәни жомга. – 2019. – 11 октябрь.
444. Фигыль сүз төркеменең кулланылышы // Мәгариф. – 2019. – № 10. – 31–36 с.
445. Телнең кадерең белик // Мәдәни жомга. – 2020. – 7 февраль.
446. День родного языка // Звезда Поволжья. – 2020. – 13 февраля.
447. Туган телнең көне бар // Мәдәни жомга. – 2020. – 21 февраль.
448. Төзәтүләр кирәк идеме икэн? // Безнең гәжит. – 2020. – 11 март.
449. О поправках в Конституцию // Элита Татарстана. – 2020. – 11 марта.

450. Нужны ли поправки? // Звезда Поволжья. – 2020. – 12 марта.
451. Халкыбыз хөрмәткә лаеклы // Безнең гәжит. – 2020. – 25 март.
452. Уважение нации // Звезда Поволжья. – 2020. – 26 марта, 2 апреля.
453. Из истории Казанского педагогического // Звезда Поволжья. – 2020. – 30 апреля, 7 мая.
454. Из истории Казанского педагогического университета // Элита Татарстана. – 2020. – 21 мая.
455. Күренекле уку йорты // Мәдәни жомга. – 2020. – 22 май.
456. Күренекле уку йорты сәхифәләреннән // Безнең гәжит. – 2020. – 3 июнь.
457. Сыйфатлы эш жиңел булмый // Мәдәни жомга. – 2020. – 26 июнь.
458. Тәржемә һәм төрле тел сүзләренең үзенчәлекләре // Мәгариф. – 2020. – № 6. – 37–42 б.
459. Телебезнең сафлыгын саклайк // Безнең гәжит. – 2020. – 8 июль.
460. Национальная гордость // Звезда Поволжья. – 2020. – 23 июля, 13 августа.
461. Курган мажаралары // Казан утлары. – 2020. – № 7. – 153–161 б.
462. Милли горурлык – телдән // Мәдәни жомга. – 2020. – 7 август.
463. Милли рухны дәвалыйсы иде // Безнең гәжит. – 2020. – 12 август.
464. Татар телен кайтарык // Мәдәни жомга. – 2020. – 28 август.
465. Добрые намерения // Звезда Поволжья. – 2020. – 20 августа, 27 августа.
466. Кыйммәтле хезмәт // Мәгариф. – 2020. – № 8. – 57–58 б.
467. Изге ниятләр тормышка ашсын иде // Безнең гәжит. – 2020. – 2 сентябрь.
468. Успокаиваться еще рано // Звезда Поволжья. – 2020. – 10 сентября.
469. Метроның да ботагы буламы? // Мәдәни жомга. – 2020. – 2 октябрь.
470. Тел – милләтнең тәүге нигезе // Мәдәни жомга. – 2020. – 16 октябрь.
471. Катюшалар командиры // Мәдәни жомга. – 2020. – 15 май.
472. Могҗизалар иле // Татарстан яшьләре. – 2020. – 15 май.
473. Год новых надежд // Звезда Поволжья. – 2020. – 29 октября.
474. Ярдәм көтеп тору файдасыз // Ватаным Татарстан. – 2020. – 3 ноябрь.
475. Туган телләр елы // Безнең гәжит. – 2020. – 4 ноябрь.
476. Заботясь о родном языке // Звезда Поволжья. – 2020. – 6 ноября, 12 ноября.
477. Әдәби телебезгә реформа кирәкми // Мәдәни жомга. – 2020. – 20 ноябрь.

478. Тәрбиялелек – дөрес яшәүнең нигезе // Ватаным Татарстан. – 2020. – 1 декабрь.
479. Матбугатны үз итик // Мәдәни жомга. – 2020. – 4 декабрь.
480. Воспитание – это очень важно // Звезда Поволжья. – 2020. – 10, 17, 24 декабря.
481. Дөрес язык // Мәгариф. – 2020. – № 12. – С. 35–39.
482. Яшь буынны тәрбияләү // Мәдәни жомга. – 2020. – 25 декабрь.
483. Национальное образование в новом году // Звезда Поволжья. – 2020. – 31 декабря.
484. Фундамент нации – это родной язык // Звезда Поволжья. – 2021. – 28 января.
485. Духовное испытание // Звезда Поволжья. – 2021. – 4 февраля.
486. Международный день родного языка // Звезда Поволжья. – 2021. – 11, 18 февраля.

Издания, переведенные Р.А.Юсуповым

1. Гончар Олесь. Тронка. Романнан өзек // Социалистик Татарстан. – 1963. – 12 июнь.
2. Полячек Я.Г. Бала азыгында витаминнар. – Казан: Татар.китап нәшр., 1964.
3. Березанцев Ю.А. Суалчан авыруларын булдырмау чаралары. – Казан: Татар. китап нәшр., 1966.
4. Александров Б.А. Витаминнар хезинәсе. – Казан: Татар. китап нәшр., 1968.
5. Ленин В.И. Әсәрләр. – 44 т. (Русча 4нче басмадан). – Казан: Татар. китап нәшр., 1971 (совместно с другими).
6. Ленин В.И. Әсәрләр. – 45 т. (Русча 4нче басмадан). – Казан: Татар. китап нәшр., 1972 (совместно с другими).
7. Маркс К., Энгельс Ф., Ленин В.И. Әдәбият һәм сәнгать турында. – Казан: Татар. китап нәшр., 1976.
8. Маркс К., Энгельс Ф., Ленин В.И. Дин турында. – Казан: Татар. китап нәшр., 1981.
9. Пинчук Л.Р. Балаларыма васыять (В.И.Ленинның, Н.К.Крупскаяның балалык, яшьлек еллары) – Казан: Татар. китап нәшр., 1983.
10. Степанова Е.А. Карл Маркс: кыскача биографик очерк. – Казан: 1985.

Книги о жизни и деятельности Р.А.Юсупова

1. Зыятдинов Ф.С. Яшәү мәгънәсе. – Казан: Матбугат йорты, 1998. – 168 б.
2. Зыятдинов Ф.С. Через тернии к звездам. – Казань: Дом печати, 1999. – 272 с.
3. Рузаль Абдуллазянович Юсупов. Биобиблиография ученых Татарстана. – Казань: Академия наук РТ, 2006. – 135 с.
4. Академик Рузаль Юсупов. Биобиблиография ученых Татарстана. Казань: Академия наук РТ, 2007. – 333 с.
5. Юсупов Р.А. Возвращаясь к дням минувшим. – Казань: Слово, 2011. – 332 с.
6. Юсупов Р.А. Воспоминания через размышления. – Казань: Таткнигоиздат, 2013. – 287 с.
7. Юсупов Р.А. Тормыш сынауларын узып. – Казан: ТФАның Тарих институты, 2013. – 152 б.
8. Юсупов Р.А. Жизнь и деятельность на страницах печати. Тормыш мизгелләре матбугат битләрендә. – Казань: Слово, 2015. – 420 с.
9. Юсупов Р.А. Хатирәләремне яңартып. – Казан: Сүз, 2016.
10. Мулаянов Ш.Н. На nive науки и просвещения. – Казань: Слово, 2017. – 247 с.
11. Фәйзрахманов Ә.Ф. Шәкерт абый. – Казан: Мәгариф-Вакыт, 2017. – 247 б.